

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

*Про розгляд проекту
регуляторного акта*

Державною регуляторною службою України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон) розглянуто проект рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ) «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – проект рішення), проекту Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі – проект Правил), а також документи, що надані до них листом НКРЗІ від 16.03.2018 № 01-1968/105.

До проекту Рішення

1. Відповідно до частини першої статті 44 Закону України _____ від Закону України від 18.11.2003 № 1280-IV „Про телекомунікації” (далі – Закон № 1280) правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій є нормативно-правовим актом, що містить перелік організаційних, кваліфікаційних, технологічних вимог, обов'язкових для виконання при здійсненні певного виду діяльності у сфері телекомунікацій, що не підлягає ліцензуванню.

Отже, у назві проекту Рішення після слів „Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій” необхідно доповнити словами „що не підлягає ліцензуванню”.

2. Пунктом 4 проекту Рішення передбачається, що це рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності змін до Закону України „Про телекомунікації” щодо виключення видів діяльності у сфері телекомунікацій із таких, що підлягають ліцензуванню, але не раніше дня його офіційного опублікування.

Слід зазначити, що Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII „Про ліцензування видів господарської діяльності” (далі – Закон № 222), серед іншого, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування.

Так, у пункті 2 статті 21 Закону № 222 встановлено, що ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

Разом з цим, пунктом 8 статті 21 Закону № 222 визначено Кабінету Міністрів України:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Проте, Законом № 222 не були внесені зміни до Закону № 1280 в частині виключення норм щодо ліцензування у сфері телекомунікацій з 01.01.2018.

Зазначаємо, що відповідно до пункту 3 частини першої статті 3 Закону № 222 державна політика у сфері ліцензування ґрунтується на принципі дотримання законності шляхом того, що, зокрема, види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 цього Закону, ліцензуванню не підлягають.

Отже, ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 Закону № 222, втратило чинність з 01.01.2018.

Частиною другою статті 8 Закону № 222 встановлено, що у разі скасування ліцензування виду господарської діяльності орган ліцензування втрачає повноваження органу ліцензування, а ліцензії, видані на здійснення цього виду діяльності, вважаються недійсними.

З огляду на викладене, пункт 4 проекту Рішення пропонуємо викласти в наступній редакції „Це рішення набирає чинності з дня його офіційного опублікування”, або пропонуємо визначити певний період з дня офіційного опублікування, коли зазначене рішення набирає чинності.

До проекту Правил

3. Відповідно до абзаців десятого, одинадцятого, дванадцятого, тринадцятого та чотирнадцятого пункту 2 розділу IV „Технологічні вимоги” проекту Правил у разі наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України (далі – РЧР) для надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку (далі - ліцензія) в діапазоні радіочастот до 1 ГГц оператор зобов'язаний упродовж:

- одного року з дати отримання відповідної ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничних нормованих рівнів, визначених ЦОВЗ (далі – Показники якості) на території міст регіону (першого регіону) відповідно до ліцензії;
- двох років з дати отримання ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості на території кожного населеного пункту регіону (першого регіону) вказаного у ліцензії та регіональних, національних і міжнародних автомобільних дорогах цього регіону.

У разі якщо у ліцензії зазначено декілька регіонів, надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості, на території міст кожного наступного регіону, на території кожного населеного пункту та регіональних, національних і

міжнародних автомобільних дорогах кожного наступного регіону забезпечується оператором з інтервалом не більше ніж два місяці.

Виконання зазначених вимог допускається із використанням інших діапазонів радіочастот, у разі наявності у оператора відповідних ліцензій.

Варто зазначити, що на даний час, у Законі № 1280 залишаються норми щодо ліцензування у сфері телекомунікацій.

Так, на сьогодні із Закону № 1280 не виключена частина сьома статті 42, відповідно до якої ліцензуванню підлягають такі види діяльності у сфері телекомунікацій, як:

1) надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого; міжміського; міжнародного;

2) надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого; міжміського; міжнародного;

3) надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку;

4) надання послуг з технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- і радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж.

Наразі, згідно з частиною першою статті 1 Закону України від 01.06.2000 № 1770-III „Про радіочастотний ресурс України” (далі – Закон № 1770) ліцензія на користування радіочастотним ресурсом України - документ, який засвідчує право суб'єкта господарювання на користування радіочастотним ресурсом України протягом визначеного терміну в конкретних регіонах та в межах певних смуг, номіналів радіочастот з виконанням ліцензійних умов.

Отже, в абзацах одинадцятому, дванадцятому, тринадцятому та чотирнадцятому пункту 2 розділу IV „Технологічні вимоги” проекту Правил слова „відповідної (відповідних) ліцензії (ліцензій)”, „ліцензії” необхідно замінити словами „ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України”.

У випадку, якщо в абзацах одинадцятому, дванадцятому, тринадцятому та чотирнадцятому пункту 2 розділу IV „Технологічні вимоги” проекту Правил „відповідна ліцензія” чи ліцензія стосується такого виду діяльності у сфері телекомунікацій, як надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, то в зазначених вище абзацах пункту 2 розділу IV „Технологічні вимоги” проекту Правил норми щодо ліцензування потребують виключення.

4. Абзацом п'ятнадцятим пункту 2 розділу IV „Технологічні вимоги” проекту Правил пропонується, що у разі наявності ліцензії лише в діапазоні радіочастот вище 1 ГГц – оператор РМЗ зобов'язаний надавати послуги

відповідно до особливих умов використання смуг РЧР, встановлених умовами тендеру на отримання ліцензій на користування цими смугами частот, із дотриманням Показників якості у тих населених пунктах та інших місцях, про які оператор оприлюднив інформацію про надання послуг у визначений законодавством спосіб (у місцях продажу послуг, через довідково-інформаційні, сервісні служби, на своєму веб-сайті, тощо).

Проте, згідно з частиною третьою статті 31 Закону № 1770 оператор телекомунікацій, який має відповідну ліцензію на користування радіочастотним ресурсом, може в порядку, передбаченому цим Законом, претендувати на отримання ліцензій на додаткові смуги радіочастот.

Таким чином, в абзаці п'ятнадцятому пункту 2 проекту Правил слова „ліцензій на користування цими смугами частот” необхідно замінити словами „ліцензій на додаткові смуги радіочастот”.

5. Разом з цим підтримуємо, ініціативу розробника щодо визнання такими, що втратили чинність нормативно-правові акти згідно з запропонованим переліком, що додається до проекту Рішення (пункт 2 проекту Рішення).

6. Поряд з цим, варто звернути увагу розробника на розбіжність у назвах документів дозвільного характеру. Так, проектом Правил (як і Законом № 1280) визначено дозвіл на користування номерним ресурсом, у той час як Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності (далі – Перелік), затверджений Законом України від 19.05.2011 № 3392 „Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності”, передбачає дозвіл на використання номерного ресурсу (пункт 34 Переліку).

Тому, пропонуємо головному розробнику проекту Правил вжити заходів щодо внесення відповідних змін до Переліку, у частині узгодження назви відповідного дозволу.

При цьому, звертаємо увагу, що згідно вимог статті 1 Закону документом, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики – є Аналіз регуляторного впливу (далі – АРВ).

У даному випадку, наданий розробником АРВ до проекту рішення містить формальний опис запропонованого ним регулювання, не є інформативним, та не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151 (далі – Методика).

Відповідно до пункту 13 Методики результати проведення АРВ, викладаються письмово згідно з додатком 1 цієї Методики.

1. У розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини її виникнення, оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб, визначити основні групи, на які вона справляє вплив, а також обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Проте, розробником не встановлено опис можливих загроз, а також, негативних наслідків, якщо залишити ситуацію без змін, та в цілому не доведено економічну потребу у прийнятті проекту рішення для держави, громадян та зацікавлених суб'єктів господарювання.

Загалом при визначенні проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, розробник обмежився лише її словесним описом. Не наведено жодних даних у числовій формі, які б обґрунтовували наявність проблеми, її масштаб та важливість, а також не охарактеризовано та не оцінено сфери, на яких проблема має найбільший негативний вплив.

Зазначене не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення.

2. У розділі II «Цілі державного регулювання» АРВ розробник повинен чітко визначити мету державного регулювання, що має бути безпосередньо пов'язана з розв'язанням проблеми.

Натомість в цьому розділі розробником зазначено, що проект рішення розроблено з метою виконання вимог Закону; встановлення чітких, прозорих та недискримінаційних правил та умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, у тому числі і на заміну діючим ліцензійним умовам здійснення певних видів діяльності; захист прав споживачів при отриманні телекомунікаційних послуг.

Задекларовані розробником цілі державного регулювання є абстрактними та не вимірюваними, зокрема, розробником не визначено індикаторів зменшення масштабів проблеми, що характеризувало б досягнення мети регулювання.

Таким чином, розробником порушено принцип адекватності, оскільки належним чином не обґрунтовано наскільки така форма державного регулювання відповідає вирішенню існуючої проблеми.

3. У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник повинен визначити всі можливі альтернативні способи вирішення існуючої проблеми та оцінити вигоди і витрати держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них.

Однак, розробник при визначенні альтернативних способів досягнення цілей обмежився лише текстовим описом вигод і витрат держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них. При цьому, під час проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

великого і середнього підприємництва окремо кількісно розробником не визначено витрати, які будуть виникати внаслідок запровадження кожного з альтернативних способів, у грошовому еквіваленті відповідно до Додатку 2 до Методики.

В АРВ розробником не наведено жодних розрахунків витрат суб'єктів господарювання, яких вони зазнають як внаслідок впровадження проекту рішення, так і внаслідок застосування альтернативних способів досягнення цілей, що підтверджували б економічну доцільність обраного способу.

Зазначене не дозволить в подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

4. У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного, що є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів.

5. У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» при визначенні механізму дії запропонованого регулювання розробником не описано механізм дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог. При цьому, розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акту, тобто яким чином будуть діяти норми проекту рішення та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

6. При заповненні розділу VI АРВ «Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги» розробником також не обраховано витрати органів виконавчої влади на виконання вимог регуляторного акта згідно з Додатком 3 до Методики, що не дозволяє зробити висновок щодо забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави, та чи витрати держави не є оптимальними і не містять ознак корупційних ризиків.

За даними розробника у сфері дії проекту рішення господарську діяльність здійснює 5673 суб'єктів малого підприємництва, що складає понад 10% у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання. Зважаючи на це, розробник на виконання вимог пункту 8 Методики у розділі VI АРВ «Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи

органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги» повинен був забезпечити проведення М-Тесту.

Однак, в АРВ до проекту рішення М-Тест згідно з Додатком 4 до Методики не проведено, що не дозволяє виміряти вплив регулювання на суб'єктів малого підприємництва, не оцінено витрати, які вони понесуть внаслідок провадження регулювання, та, як наслідок унеможлиблю визначення необхідності вирівнювання питомої вартості навантаження між суб'єктами великого, середнього та малого підприємництва шляхом запровадження компенсаторних механізмів для суб'єктів малого підприємництва.

7. Розділ VIII АРВ «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» заповнено з порушенням вимог пункту 10 Методики. Так, розробником не наведено всі обов'язкові показники результативності регуляторного акту (розробник обмежився лише трьома з чотирьох основних показників результативності), а саме: рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта;

При цьому, розробником наведено лише 2 додаткових показники, які безпосередньо характеризує результативність регуляторного акта, та не наведено їх прогнозні значення. Зазначене є порушенням вимог Методики, яка передбачає, що слід визначити не менше ніж три кількісних показники, які безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акта та які підлягають контролю (відстеження результативності).

При цьому, додаткові показники, які безпосередньо характеризують результативність регуляторного акта, розробником сформульовані некоректно. Відповідно до вимог Методики ці показники повинні бути не описовими, а кількісними та вимірювальними.

Крім того, розробником не наведено прогнозних показників результативності дії регуляторного акта у кількісному виразі.

Порушення розробником вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності та заходів з проведення відстеження результативності регуляторного акта не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як передбачено статтею 10 Закону.

З огляду на викладене, за результатами розгляду положень проекту рішення та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, прозорості та врахування громадської думки визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також вимог статті 8 цього Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням Методики проведення аналізу регуляторного впливу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами).

Також, під час розгляду проекту рішення, на адресу Державної регуляторної служби України надійшли листи Української асоціації операторів зв'язку «Телас» (вих. № 44 від 27.03.2018), ПрАТ «Київстар» (вих. № 6475/16

від 30.03.2018), Телекомунікаційної палати України (вих. № 2260/1 від 22.03.2018) та Громадської ради при Державній регуляторній службі України (вих. № 32 від 29.03.2018) якими надано зауваження та пропозиції до запропонованого цим проектом державного регулювання (копії вищезазначених листів додаються).

З приводу зазначеного зауважуємо, що статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено ключові принципи державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

Принцип прозорості та врахування громадської думки, зокрема, передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Статтею 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», встановлено, що усі зауваження та пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта частково враховує одержані зауваження та пропозиції.

З метою дотримання вищезазначених вимог вказаного Закону, розробнику проекту рішення необхідно здійснити об'єктивний розгляд відповідного листа та інформувати відповідного адресанта і Державну регуляторну службу України про його результати.

Враховуючи вищевикладене, керуючись абзацом сьомим частини другої статті 30 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України повідомляє про невідповідність проекту рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» принципам державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

**В. о. Голови Державної
регуляторної служби України**

В. П. Загородній

**ГРОМАДСЬКА РАДА
ПРИ ДЕРЖАВНІЙ РЕГУЛЯТОРНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ**
01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, gromrada@dkrp.gov.ua

Вих. № 32
від 29.03.2018 р.

**Голові Державної регуляторної
служби України
Ляпіній К.М.**

Шановна Ксеніє Михайлівно!

Громадська рада при Державній регуляторній службі України висловлює Вам свою повагу та звертається з приводу наступного.

Нами було опрацьовано проект рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій». За результатами опрацювання зазначеного проекту представники бізнесу вирішили рекомендувати Державній регуляторній службі України не погоджувати проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій».

У додатку надаємо пропозиції та зауваження на 11 арк.

З повагою

**Голова Громадської ради при
Державній регуляторній службі України**

С.І. Доротич

**Зауваження та пропозицій
до проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення
діяльності у сфері телекомунікацій»**

І. Проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій».

Пунктом 4 проекту рішення НКРЗІ про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій зазначено, що *«Це рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо виключення видів діяльності у сфері телекомунікацій із таких, що підлягають ліцензуванню, але не раніше дня його офіційного опублікування.»*

Згідно з вимогами частини другої статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII визначено, що *"Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року»*.

Згідно частини першої статті 21 Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, а враховуючи публікацію документа в Голосі України №56 від 28.03.2015 - 28 червня 2015 року.

Таким чином, пункт 4 проекту рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» **не відповідає** вищезазначеним вимогам Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» і **встановлює додаткові колізії** щодо скасування ліцензування та набрання чинності зазначених Правил.

Комісія з питань науки та ІТ (далі - Комісія) надавала НКРЗІ пропозицію викласти пункт 4 проекту рішення в наступній редакції: *«4. Це рішення набирає чинності з 1 січня 2018 року»*, але регулятор, з власних міркувань щодо продовження ліцензування, її відхилив.

Звертаємо увагу, що **КМУ не виконав** вимоги вищезазначеного Закону про ліцензування і **не привів свої акти** до його вимог, зокрема **не скасував** постанову КМУ «Про розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії» від 16 червня 2004 р. №773, усунувшись від виконання повноважень навіть не надав доручення ЦОВВ підготувати відповідний проект. При цьому МЕРТ, Мінюст та ДРС надали лише власне бачення щодо виконання вимог Закону щодо втрати чинності ліцензування і жоден з них не підготував проект ПКМУ.

При цьому МЕРТ, посилаючись на Положення про Адміністрацію Держспецзв'язку, нагадав, що повноваження забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах телекомунікацій належать Держспецзв'язку.

Крім того, Мінюст, маючи необхідні підстави, до цього часу **не скасував** рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів – ліцензійних умов (рішення НКРЗІ від 11.11.2010 № 513, від 29.07.2010 №348, від 10.12.2009 №1789, від 26.01.2006 №179, рішення НКРЗІ від 05.11.2013 №716), що дає можливість НКРЗІ **безпідставно** продовжувати ліцензування.

Такий підхід, що змушує підприємства отримувати, переоформлювати ліцензії, їх дублікати або копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій, сплачувати за це кошти, виконувати ліцензійні умови, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає** вимогам статті 1 Закону України

“Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб’єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

До того ж, не відповідає вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати проект рішення в редакції НКРЗІ.
- пропонувати НКРЗІ викласти пункт 4 проекту рішення в наступній редакції:
«4. Це рішення набирає чинності з моменту його офіційного опублікування.».
- Держспецзв’язку (в рамках пропозицій МЕРТ за для усунення розбіжностей законодавства) – підготувати проект ПКМУ щодо скасування постанови від 16 червня 2004 р. №773 та направити його до КМУ.
- ДРС (в рамках усунення розбіжностей законодавства) – прискорити направлення відповідних пропозицій до Мінюсту щодо скасування рішень про державну реєстрацію нормативно-правових актів, зокрема ліцензійних умов (рішень НКРЗ від 11.11.2010 № 513, від 29.07.2010 №348, від 10.12.2009 №1789, від 26.01.2006 №179, рішення НКРЗІ від 05.11.2013 №716).

II. Проект Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

1. Пунктом 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил встановлюються нові визначення (терміни): «інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні».

Ці нові терміни, які взяті з європейського законодавства, пропонуються проектами Законів «Про електронні комунікації», які на цей час не прийняті і не стали частиною українського законодавства.

При цьому:

підпунктом 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов’язання операторам, провайдерам при здійсненні діяльності - надавати на договірних засадах можливість спільного використання власної *інфраструктури телекомунікаційних мереж (ІТМ)* іншим суб’єктам господарювання;

пунктом 5 розділу IV (Технологічні вимоги) встановлюються обов’язки операторам щодо спільного використання *інфраструктури телекомунікаційних мереж*;

пунктом 3 розділу IV (Технологічні вимоги) - обов’язки при здійсненні діяльності з надання послуг з доступу до Інтернет споживачам оператор, провайдер має отримувати телекомунікаційні *послуги на оптовому рівні* на договірних засадах.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону «Про телекомунікації» (далі – Закон) «законодавство України про телекомунікації складається з Конституції

України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері».

Абзацом першим Глави II Закону визначено, що «ухвалення державної політики та законодавче забезпечення державного управління і регулювання у сфері телекомунікацій здійснює Верховна Рада України».

НКРЗІ, зокрема, відповідно до повноважень, визначених статтею 18 Закону:

- вносить пропозиції до органів державної влади щодо проектів законів та інших нормативно-правових актів, стандартів у сфері телекомунікацій (пункт 1 частини першої);

- видає нормативні акти з питань, що належать до компетенції НКРЗІ та контролює їх виконання (пункт 2 частини першої).

Нагадуємо, що стаття 1 Закону прямо визначає, що телекомунікаційна послуга є продуктом діяльності оператора та/або провайдера телекомунікацій, спрямований на задоволення потреб споживачів у сфері телекомунікацій.

Також, доцільно зазначити, що відповідно до статті 1 Закону, характеризуючою ознакою споживача телекомунікаційних послуг є те, що він замовляє та отримує телекомунікаційні послуги лише для власних потреб, а не для постачання іншим суб'єктам.

Крім того, нормою пункту 4 частини першої статті 33 Закону споживачі телекомунікаційних послуг зобов'язані не допускати використання на комерційній основі абонентських ліній для надання телекомунікаційних послуг третім особам.

Встановлені у статті 63 Закону умови надання телекомунікаційних послуг передбачають наявність договірних взаємовідносин виключно між операторами, провайдерами та споживачами. Отже, можливість надання телекомунікаційних послуг одним оператором/провайдером телекомунікацій іншому для їх подальшого використання на комерційній основі, тобто для задоволення господарських або технологічних потреб оператора/провайдера, **Законом не регулюється** (крім послуг термінації трафіку).

Таким чином, пропоновані проектом Правил положення, які регулюють можливість замовлення та отримання телекомунікаційних послуг операторами, провайдерами телекомунікацій для їх подальшого використання у процесі надання телекомунікаційних послуг іншим операторам, провайдерам **суперечить** згаданим нормам статей 1 та 33 Закону, відповідно до яких телекомунікаційні послуги можуть надаватися виключно споживачу, який використовує їх винятково для задоволення власних потреб.

Звертаємо увагу на принцип свободи, основоположний принцип права, ключовою ідеєю якого є можливість вибору варіанту поведінки особою, яка обмежується лише правом.

Одним з правових принципів, що впливають з принципу свободи є принцип **«дозволено все, що не заборонено законом»**.

В Україні цей принцип закріплений Конституцією України, про це свідчить частина перша статті 19, відповідно до якої *"правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством"*.

Застосовувавши логічну еквівалентність до зазначеного твердження отримуємо **«Кожен може бути примушений робити те, що передбачено законодавством»**.

Отже, суб'єктам ринку телекомунікацій дозволено роботи все, що не

заборонено законодавством.

На сьогоднішній день НКРЗІ не наділено повноваженнями встановлювати вимоги щодо поділення ринку послуг на роздрібний та оптовий, а також спільного використання інфраструктури.

Крім того, такий підхід стосовно встановлення вимог до *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)»*, *«послуги на оптовому рівні»*, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає вимогам** статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

До того ж, **не відповідає** вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Таким чином:

- Верховна Рада України не ухвалила державну політику і законодавчо не забезпечила запровадження норм та положень законодавства ЄС у сфері телекомунікацій (електронних комунікацій), зокрема не визначила термінів: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)»*, *«послуги на оптовому рівні»*, а також не затвердила повноважень органів влади та обов'язків суб'єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень;

- зазначені норми та положення не стали частиною законодавства України, що регулюють відносини в цій сфері, і не можуть застосовуватися у нормативно – правових актах;

- НКРЗІ на цей час не отримала повноважень регулювати вищезазначені відносини, тому не може видавати нормативні акти з питань, що не належать до її компетенції (повноважень);

- НКРЗІ перевищує повноваження, включаючи до проекту Правил можливість самостійно визначати терміни: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)»*, *«послуги на оптовому рівні»*, а також повноваження органів влади та обов'язків суб'єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень, що може мати корупційну складову;

- без внесення змін до Закону або прийняття нового (нових) закону (законів) норми та положення законодавства ЄС у сфері телекомунікацій, не можуть застосовуватися навіть на правах правил міжнародного договору.

Оскільки, запропонований проектом Правил підхід зумовить до **законодавчо необґрунтованого розширення** передбачених статтею 18 Закону повноважень НКРЗІ, які не являються предметом державного регулювання НКРЗІ, для уникнення розбіжностей у тлумаченнях та усунення можливостей зловживань регуляторним органом у процесі прийняття рішень, застосування в проекті Правил норм та положень законодавства ЄС, а також проектів Законів України, є **передчасними та недоречним.**

Пропозиції:

- не погоджувати Розділ I, II, IV в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити, як такі, що не відповідають вимогам законодавства

України:

у пункті 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил визначення (терміни): «інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»;
підпункт 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги);
останній абзац пункту 3 розділу IV (Технологічні вимоги);
пункт 5 розділу IV (Технологічні вимоги).

2. Абзацом 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності – «забезпечувати використання власних телекомунікаційних мереж (виділення технічних засобів та ресурсів телекомунікаційних мереж) в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції для забезпечення оповіщення населення, проведення мобілізації та задоволення потреб національної безпеки, оборони, цивільного захисту населення, охорони правопорядку у взаємодії з Національним центром оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України (далі – НЦУ) в питаннях, віднесених до його компетенції відповідно до встановленого Кабінетом Міністрів України порядку».

Абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил зобов'язує суб'єктів «брати участь, у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України, у проведенні тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях щодо готовності телекомунікаційних мереж до роботи в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції та використання ресурсів власних телекомунікаційних мереж для забезпечення потреб спеціальних споживачів;».

Звертаємо увагу, що статтями 5, 29 та 65 Закону визначаються вимоги управління та використання телекомунікаційної мережі загального користування (ТМЗК), а також надання телекомунікаційних послуг лише в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану.

Відповідно до вимог статті 11 Закону взаємодія операторів телекомунікацій з органами державної влади та органами місцевого самоврядування стосовно отримання ними телекомунікаційних послуг здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства України.

Відповідно до частини сьомої статті 27 Закону оператори телекомунікацій, незалежно від форм власності, в першу чергу надають у користування на договірних засадах ресурси своїх мереж державній системі урядового зв'язку, національній системі конфіденційного зв'язку, органам з надзвичайних ситуацій, безпеки, оборони, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань у порядку, встановленому ЦОВЗ.

Питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції Закон

не визначає.

При цьому, норма щодо «...тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях...» відсутня у Законі і **не стосується** повноважень НКРЗІ.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі – проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань особливого періоду або проведення антитерористичної операції, проведення тренувань визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції проведення тренувань **не можуть бути віднесені** до законодавства у сфері телекомунікацій.

Таким чином вищезазначені новації **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, **НКРЗІ перевищує** визначені Законом повноваження.

Це також **не відповідає** вимогам статті 1 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

До того ж, **не відповідає** вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити:

з абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил слова «*особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції*»;

абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил;

з додатку №2 посилання на Закон України «Про оборону України» та постанову Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних

ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

3. Абзацом 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності – «забезпечити підтвердження відповідності системи захисту інформації центрів управління встановленим вимогам у сфері захисту інформації та відповідно до порядку визначеного Кабінетом Міністрів України».

Питання захисту інформації Закон **не визначає**.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі – проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань захисту інформації визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання захисту інформації **не можуть бути віднесені** до законодавства у сфері телекомунікацій.

Таким чином новації абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, **НКРЗІ перевищує** визначені Законом повноваження.

Крім того, зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами не передбачених додаткових витрат**, пов'язаних з заходами закупівлі додаткового обладнання та програмного забезпечення, створення необхідної документації, проведення експертизи, тощо, що насамперед негативно вплине на господарську діяльність (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новації нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних

актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

Такий підхід також не відповідає вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

4. Абзацом 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються новації щодо «вживання заходів з резервування технічних засобів для забезпечення надання телекомунікаційних послуг за встановленими показниками якості».

Проте, Законом така норма **не передбачена**. Оператор самостійно вибирає механізм діяльності, планує та будує власну телекомунікаційну мережу, при цьому **НКРЗІ не наділена** повноваженнями регулювання в цьому напрямку та **перевищує** надані Законом повноваження.

Зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами, провайдерами не передбачених додаткових витрат** пов'язаних з заходами закупівлі і встановлення резервних технічних засобів, що насамперед **негативно вплине** на господарську діяльність (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новації нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

Такий підхід також не відповідає вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

5. Абзацом 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються вимога «розміщувати виключно на території України технічні засоби телекомунікацій, передбачені переліком, сформованим відповідно до спільного наказу СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424;».

Звертаємо увагу, що спільний наказ СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424 «Про затвердження Порядку взаємодії між Службою безпеки України та Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України при організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних

засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України» (далі - Наказ) **не є регуляторним актом, не встановлює** положення спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, **і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, що згідно з Наказом формує та надає до Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України перелік технічних засобів телекомунікацій (далі - Перелік), в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, **не є регуляторним органом, а Перелік не є нормативно-правовим актом, і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 288 "Про затвердження переліків центральних органів виконавчої влади, на які покладаються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності та розроблення технічних регламентів", згідно з якою на СБУ було покладено функції технічного регулювання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших засобів негласного одержання інформації, **скасована** постановою КМУ від 16 грудня 2015 р. № 1057, якою за СБУ та Держспецзв'язку **не закріплено скасованих функцій.**

Положенням про порядок визначення переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування України, та погодження застосування засобів телекомунікацій, не внесених до цього переліку, затвердженого наказом Держспецзв'язку від 17.03.2014 №115, **не встановлено** обмежень на які посилаються розробники проекту Правил.

Звертаємо увагу, що Закон встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій. Він визначає повноваження держави щодо управління та регулювання зазначеної діяльності, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються телекомунікаційними послугами.

Його дія поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування.

Закон **не передбачає** повноважень Служби безпеки України та її підрозділів (організацій тощо) та Держспецзв'язку щодо організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України.

Діяльність у сфері телекомунікацій та діяльність, пов'язана з організацією проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, є взаємопов'язаними, але відмінними за нормативно-правовим регулюванням сферами (регулюються окремими Законами та підзаконними актами).

Зазначені дії відносяться до іншого законодавства і **не мають** відношення до визначення Переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в

телекомунікаційних мережах загального користування в рамках Закону.

В цих умовах Держспецзв'язку стає співучасником механізму злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю, позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

Враховуючи вищезазначені рішення Конституційного Суду України, посилення на спільний наказ Служби безпеки України та Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 06 серпня 2012 року № 359/424, зареєстрований у Мін'юсті 29 серпня 2012 року за №1454/21766, та перелік технічних засобів телекомунікацій, в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, сформований Українським науково-дослідний інститутом спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, є неприпустимим.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

Висновок:

1. Проект Правил:

- не відповідає вимогам Конституції, Законів України «Про телекомунікації», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про захист економічної

конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та Господарському Кодексу України;

- **безпідставно розширює** обов'язки операторів, провайдерів телекомунікацій та покладає на них нові завдання;

- **створює** механізм злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю, позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

2. Розробник проекту Правил НКРЗІ безпідставно розширив покладені на нього Законом повноваження за для збільшення меж регулювання.

3. Новації не відповідають принципам державної регуляторної політики, які визначені статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», зокрема щодо:

- доцільності та адекватності – у правовій державі не можна вирішувати існуючі проблеми протиправними діями, розширювати повноваження органу влади власними рішеннями цього органу без внесення змін до закону (законів);

- ефективності – в наслідок протиправних дій НКРЗІ збільшиться кількість звернень до судів з боку суб'єктів господарювання, їх витрат на ведення судових розглядів, не забезпечить позитивних результатів регуляторного акту;

- збалансованості – порушенням вимог Конституції та законодавства не можна забезпечити баланс інтересів між владою та суспільством;

- передбачуваності – не можна вважати послідовною регуляторну діяльність та такою, що відповідає цілям державної політики, яка суперечить вимогам українського законодавства;

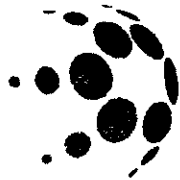
- не врахування громадської думки – ігнорування юридично обґрунтованої позиції громадськості стосовно того, що новації проекту Правил будуть прийняті та здійснюватись НКРЗІ, ЦОВВ та іншими органами влади з порушенням меж повноважень, у порядку та у спосіб, який не відповідає Конституції та законам України, що призведе до погіршення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторним органом та суб'єктами господарювання, збільшить втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання.

4. Новації, закладені у проект Правил, створюють корупційні ризики та умови для вчинення дій, які призведуть до спотворення конкуренції.

5. Згідно вимог статті 19 Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В той же час, як вбачається з рішень Конституційного Суду України від 28 жовтня 2009 року у справі № 28-рп/2009, від 17 лютого 2010 року у справі № 6-рп/2010 органи державної влади, керуючись у своїй діяльності законами при врегулюванні у своїх актах відповідних питань, не можуть змінювати, доповнювати чи розширювати зміст цих законів.

З метою захисту суб'єктів ринку телекомунікацій, зокрема малого та середнього підприємництва, а також прав та свобод громадян, пропонуємо не погоджувати проект Правил та повернути проект Порядку на доопрацювання.

від 22.03.2018 № 2260/1

✓ Голові Державної регуляторної служби
України

Ляпіній К. М.

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011

Копія: Національна комісія, що
здійснює державне регулювання у
сфері зв'язку та інформатизації

Щодо зауважень до проекту рішення НКРЗІ
«Про затвердження Правил здійснення діяльності
у сфері телекомунікацій»

Шановна Ксеніє Михайлівно!

Висловлюючи Вам свою повагу, асоціація «Телекомунікаційна палата України», як об'єднання підприємств, що здійснюють діяльність з надання телекомунікаційних послуг, звертається з приводу наступного.

13 березня 2018 року НКРЗІ на своєму засіданні схвалено проект рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (<http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=362&language=uk>), який проходив процедуру обговорення із громадськістю. Проте, зауваження та пропозиції до вказаного Проекту Комісією не враховані в повному обсязі.

Враховуючи положення Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» надаємо зауваження та пропозиції до проекту рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – проект Правил), які просимо врахувати під час процедури погодження у Державній регуляторній службі України.

1. Підпунктом шостим пункту 2 Розділу II проекту Правил передбачено, що оператор, провайдер телекомунікацій зобов'язаний надавати телекомунікаційні послуги з використанням автоматизованої системи розрахунків (білінгової системи), яка має документ, що підтверджує відповідність ГСТУ 61-034:2013 «Автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги. Загальні вимоги та методи випробувань», затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.03.2013 № 159, та яка захищена від несанкціонованого

доступу до неї. Зазначена вимога не розповсюджується на операторів, провайдерів які надають виключно послуги з надання доступу до мережі Інтернет споживачам.

Разом з тим, згідно статті 24 Закону України «Про телекомунікації» умовами застосування технічних засобів телекомунікацій є їх відповідність стандартам і технічним регламентам. Технічні засоби телекомунікацій повинні мати виданий у встановленому законодавством порядку документ про підтвердження відповідності вимогам нормативних документів у сфері телекомунікацій.

Згідно з підпунктом 20 пункту 39 Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України 11.04.2012 № 295, оператори, провайдери зобов'язані використовувати сертифіковані на відповідність вимогам нормативних документів у сфері телекомунікації автоматизовані системи розрахунків за послуги.

Крім того, статтею 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» встановлено, що державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, повинні оброблятися в системі із застосуванням комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю. Підтвердження відповідності здійснюється за результатами державної експертизи в порядку, встановленому законодавством.

Тобто, виключень із необхідності в наявності автоматизованої системи розрахунків (а також у підтвердженні її відповідності стандартам і технічним регламентам) для операторів, провайдерів які надають виключно послуги з надання доступу до мережі Інтернет споживачам законодавством не передбачено.

Також, звертаємо увагу, що згідно пункту 18 статті 18 Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ забезпечує рівні умови діяльності у сфері телекомунікацій.

Таке виключення призведе до порушення норм Законів України «Про телекомунікації», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», а також до встановлення не рівного, вибіркового регулювання умов діяльності для суб'єктів ринку телекомунікацій. Отже, третє речення підпункту шостого пункту 2 Розділу II проекту Правил потребує вилучення.

Враховуючи вищевказане, проект Правил потребує суттєвого доопрацювання, у зв'язку з чим просимо Вас, Ксеніє Михайлівно, посприяти у приведенні його положень до вимог чинного законодавства.

З повагою

Голова Ради асоціації

Т.В. Попова

КИЇВСТАР

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КИЇВСТАР»

03113, м. Київ, вул. Дегтярівська, 53,
тел.: +380 44 209 00 70, факс: +380 44 232 21 84

www.kyivstar.ua

Вих. № 6475/16
від «30» березня 2018 р.

Голові Державної регуляторної
служби України
п. Ляпіній К.М.

01011, Київ, вул. Арсенальна, 9/11.

*Щодо проекту рішення НКРЗІ від
13.03.2018 № 145*

Шановна Ксеніє Михайлівно!

Користуючись нагодою, Приватне акціонерне товариство «Київстар» (далі - ПрАТ «Київстар») висловлює Вам глибоку повагу та звертається з наступного приводу.

13 березня 2018 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ), на своєму черговому засіданні ухвалила рішення № 145 про схвалення проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – Правила). Зазначене Рішення направлене на погодження до відповідних державних органів.

1) Підпунктом 5 пункту 2 Розділу II Правил визначено, що оператори телекомунікацій зобов'язані здійснювати оперативно-технічне управління телекомунікаційною мережею та її технічний контроль самостійно шляхом створення власних центрів управління або на договірних засадах делегувати функції оперативно-технічного управління до НЦУ. Одночасно, оператори зобов'язані забезпечити підтвердження відповідності системи захисту інформації центрів управління встановленим вимогам у сфері захисту інформації та відповідно до порядку визначеного Кабінетом Міністрів України. Слід зазначити, що Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій є підзаконним нормативно-правовим актом, який розробляється відповідно до ст.18 Закону України «Про телекомунікації» (далі – Закон) та не може розширювати вимог, які встановлені в Законі. У свою чергу, положеннями статей 9 та 24 Закону чітко визначено вимоги до безпеки

та технічної відповідності при застосуванні технічних засобів на мережах телекомунікацій, а саме:

а) Стаття 9. Охорона таємниці телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, безпека телекомунікацій.

Оператори, провайдери телекомунікацій зобов'язані вживати відповідно до законодавства технічних та організаційних заходів із захисту телекомунікаційних мереж, засобів телекомунікацій, інформації з обмеженим доступом про організацію телекомунікаційних мереж та інформації, що передається цими мережами. *б) Стаття 24. Умови застосування технічних засобів телекомунікацій.*

Умовами застосування технічних засобів телекомунікацій є їх відповідність стандартам і технічним регламентам. Технічні засоби телекомунікацій повинні мати виданий у встановленому законодавством порядку документ про підтвердження відповідності вимогам нормативних документів у сфері телекомунікацій.

Отже, законодавство чітко визначає, як оператори забезпечують безпеку своїх мереж та правові основи використання технічних засобів. У разі імплементації в законодавче поле положення, запропонованого НКРЗІ, оператори телекомунікацій будуть змушені проходити додаткові експертизи та отримувати додаткові сертифікати відповідності, не передбачені Законом, що збільшить регуляторне та фінансове навантаження на господарську діяльність.

Таким чином, пропонуємо викласти абзацом четвертий підпункту 5 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«здійснювати оперативно-технічне управління телекомунікаційною мережею та її технічний контроль самостійно шляхом створення власних центрів управління або на договірних засадах делегувати функції оперативно-технічного управління до НЦУ.»

2) Підпунктом 5 пункту 2 Розділу II Правил визначено, що оператори телекомунікацій зобов'язані надавати телекомунікаційні послуги з використанням автоматизованої системи розрахунків (білінгової системи), яка має документ, що підтверджує відповідність ГСТУ 61-034:2013 «Автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги. Загальні вимоги та методи випробувань», затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.03.2013 № 159, та яка захищена від несанкціонованого доступу до неї. **Зазначена вимога не розповсюджується на операторів,**

провайдерів, які надають виключно послуги з надання доступу до мережі Інтернет споживачам.

Слід зазначити, що з точки зору ПрАТ «Київстар» встановлення таких вимог призведе до дискримінації суб'єктів господарювання, які поряд із послугами доступу до мережі Інтернет надають й інші телекомунікаційні послуги. У той же час, відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи державної влади, місцевого самоврядування, а також органи адміністративно господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію. Відповідно до приписів частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів державної влади є, зокрема, будь-які дії, в тому числі прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції. Відповідно до частини третьої статті 15 цього закону вчинення антиконкурентних дій органів державної влади забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Таким чином, пропонуємо викласти підпункт 6 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«6) Надавати споживачам телекомунікаційні послуги з використанням автоматизованої системи розрахунків (білінгової системи), яка має документ, що підтверджує відповідність ГСТУ 61-034:2013 «Автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги. Загальні вимоги та методи випробувань», затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.03.2013 № 159, та яка, відповідно до законодавства, захищена від несанкціонованого доступу до неї з боку третіх осіб.»

3) Підпунктом 1 пункту 2 Розділу IV Правил визначено, що при здійсненні діяльності з надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку, у разі наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України для надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку (далі - ліцензія) в діапазоні радіочастот до 1 ГГц оператор зобов'язаний упродовж:

одного року з дати отримання відповідної ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничних нормованих рівнів, визначених ЦОВЗ (далі - Показники якості) на території міст регіону (першого регіону) відповідно до ліцензії;

двох років з дати отримання ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості на території кожного населеного пункту

регіону (першого регіону) вказаного у ліцензії та регіональних, національних і міжнародних автомобільних дорогах цього регіону.

З цього приводу слід зазначити, що перші ліцензії оператори рухомого (мобільного) зв'язку почали отримувати ще в 1997 році, а на сьогоднішній день всі оператори, що мають ліцензії на користування радіочастотним ресурсом у діапазоні 900МГц, уже виконали ліцензійні зобов'язання. Отже, у разі прийняття зазначеної норми, суб'єкти господарювання стикнуться з правовою невизначеністю щодо необхідності чи відсутності потреби виконувати таке зобов'язання. З цієї точки зору, встановлене регулювання є непередбачуваним та порушує відповідний принцип державного регулювання.

4) Підпунктом 9 пункту 2 Розділу II Правил визначено, що оператори телекомунікацій зобов'язані надавати на договірних засадах можливість спільного використання власної інфраструктури телекомунікаційних мереж (ІТМ) іншим суб'єктам господарювання для розгортання телекомунікаційних мереж відповідно до вимог чинного законодавства за наявності технічної можливості. Слід зазначити, що телекомунікаційні мережі належать операторам на праві власності та за роки розвитку галузі зв'язку в них було інвестовано мільярди гривень. Отже може скластися ситуація коли суб'єкти господарювання, які не вклали в розвиток своїх мереж інвестиції, отримують безумовне право користуватися мережами інших операторів. Хочемо зазначити, що **захист і охорона власності є однією з найголовніших функцій держави**. Принцип охорони власності закріплений в Україні конституційно. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності (ст. 13 Конституції України). Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, і ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності (ст. 41 Конституції України). У свою чергу стаття 39 Закону чітко визначає перелік обов'язків операторів телекомунікацій, який, у свою чергу, не передбачає обов'язку надавати свою інфраструктуру іншим суб'єктам господарювання. Отже зазначена норма суперечить як Конституції України так і профільному законодавству у сфері телекомунікацій.

5) Посилаючись на діючу норму п. 3.28 Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку підпунктом 12 пункту 2 Розділу II Правил НКРЗІ встановлено, що оператор не може в односторонньому порядку розривати взаємоз'єднання з телекомунікаційною мережею іншого оператора.

Водночас слід зауважити, що при затвердженні цих Правил передбачається відміна дії відповідних Ліцензійних умов, тому вважаємо посилання НКРЗІ на згадану норму Ліцензійних умов некоректною

У той же час, норма підпункту 2 пункту 2.7 Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування визначає, що «Сторонам забороняється розривати в односторонньому порядку взаємоз'єднання, крім випадків, передбачених умовами договору про взаємоз'єднання або згідно з рішенням НКРЗІ, прийнятим відповідно до закону».

Таким чином, пропонуємо викласти підпункт 12 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«12) Оператор не може в односторонньому порядку розривати взаємоз'єднання з телекомунікаційною мережею іншого оператора, якщо відповідне не передбачено договором або обґрунтованим рішенням НКРЗІ, прийнятим відповідно до Закону».

б) Підпунктом 10 пункту 2 Розділу II Правил встановлено обов'язок операторів, провайдерів здійснювати початок з'єднання, термінацію або транзит трафіка, за виключенням трафіка, який надійшов із порушенням встановленого порядку маршрутизації, за умови проведення розрахунків за надані послуги. Застосовувати при розрахунках розрахункові такси, визначені на договірних засадах або згідно з рішенням НКРЗІ, відповідно до вимог законодавства.

Тобто передбачено обов'язок надавати зазначені послуги іншим операторам без укладання відповідного договору.

Водночас звертаємо увагу, що Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій є підзаконним нормативно-правовим актом, який розробляється відповідно до ст.18 Закону України «Про телекомунікації» та не може розширювати вимог, які встановлені в Законі, зокрема:

а) Відповідно до статті 57 Закону України «Про телекомунікації» технічні, організаційні та економічні умови взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, у тому числі розрахункові такси за послуги пропуску трафіка, **повинні бути предметом договору між операторами телекомунікацій.**

б) Регулювання тарифів може здійснюватися НКРЗІ виключно відповідно до вимог **закону**, а саме статті 66 Закону України «Про телекомунікації».

в) Закону України «Про телекомунікації» не містить такого терміну як «початок з'єднання».

Таким чином, пропонуємо викласти підпункт 10 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«10) Забезпечувати на замовлення споживачів з'єднання з будь-яким абонентом ТМЗК України.

Надавати послуги пропуску телефонного трафіку, за виключенням трафіка, який надійшов з порушенням встановленого порядку маршрутизації

та трафіку, який не передбачений договором взаємоз'єднання, за умови проведення розрахунків за надані послуги. Застосовувати при розрахунках розрахункові такси, визначені на договірних засадах або згідно з рішенням НКРЗІ, відповідно до вимог закону».

Поряд із цим зазначаємо, що статтею 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» встановлюються вимоги до розробників регуляторних актів щодо підготовки аналізу регуляторного впливу стосовно кожного проекту регуляторного акту. У той же час, НКРЗІ при розробці, розгляді та прийнятті зазначеного нормативно-правового акту, який містить норми спрямовані на правове регулювання господарських відносин, не здійснювала запит у операторів телекомунікацій економічних показників, щодо впливу НПА на господарську діяльність.

В цілому, застосований НКРЗІ підхід у державному регулюванні в частині встановлення деяких вимог до операторів телекомунікацій не відповідає основним принципам державного регулювання господарських відносин, що закріплені у статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» оскільки:

- відповідні регулювання не забезпечують жодного балансу інтересів суб'єктів господарювання, навпаки, вони ставлять у завідомо програшне становище українських операторів рухомого (мобільного) зв'язку в порівнянні з операторами, які надають виключно послуги доступу до Інтернет, а тому *обраний НКРЗІ регуляторний підхід, без сумніву, не є збалансованим та не відповідає однойменному принципу державного регулювання;*

- протягом громадського обговорення проекту Рішення практично усіма операторами та їх громадськими об'єднаннями було висловлено цілий ряд аргументованих, позицій щодо неможливості встановлення відповідних регулювань у запропонованому вигляді. Втім, відповідні зауваження не були ні розглянуті, ні враховані НКРЗІ. *Отже, можна впевнено стверджувати, що під час запровадження регулювання не було дотримано і принципу прозорості та врахування громадської думки.*

З огляду на викладене вище, можна стверджувати, що Рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій»:

- прийняте з перевищенням повноважень, визначених Конституцією та законодавством України, щодо певних норм регулювання;
- прийняте з порушенням передбачених законодавством принципів державного регулювання господарської діяльності.

Відповідно до статті 30 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», до повноважень уповноваженого органу щодо здійснення державної регуляторної політики в тому числі належить проведення аналізу проектів регуляторних актів, що подаються на погодження, та відповідних аналізів регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 цього закону та прийняття рішень про погодження цих проектів або про відмову в їх погодженні. Керуючись зазначеним, просимо Вас, шановна Ксеніє Михайлівно, не погоджувати наданий на розгляд Державній регуляторній службі України проект нормативно правового акту.

Сподіваємося на порозуміння, а також подальшу плідну співпрацю під час забезпечення постійного удосконалення регуляторного середовища та впровадження дерегуляції господарської діяльності на вітчизняному ринку телекомунікацій.

З повагою,

**Директор з регуляторного забезпечення
ПрАТ «Київстар»**

О.Ю. Когут

Вик. Савченко М.О.
тел. (67) 224 09 62

вул. Солом'янська, 3, оф.808, м. Київ, 03110, Україна, тел/факс 248 9171, 248 9175
www.telas.kiev.ua e-mail: astelas@ukrpack.net

Вих. № 44
від 27 березня 2018 р.

**Голові Державної регуляторної служби
України Ляпіній К.М.**

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11.

*Щодо проекту рішення НКРЗІ від
13.03.2018 № 145*

Шановна Ксеніє Михайлівно!

Українська асоціація операторів зв'язку «Телас» (далі – Асоціація «Телас»), що об'єднує провідних операторів телекомунікацій України, висловлює Вам глибоку повагу та повідомляє про наступне.

Експертною Радою Асоціації «Телас» було уважно опрацьовано проект рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ) «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій», прийнятий за основу рішенням НКРЗІ від 01.08.2017 № 406.

За результатами розгляду пропозиції та зауваження до зазначеного проекту рішення було надіслано Асоціацією «Телас» до НКРЗІ.

13 березня 2018 року НКРЗІ ухвалено рішення № 145 про схвалення проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – Правила), яке було направлене на погодження до заінтересованих державних органів.

Опрацювавши остаточну редакцію проекту Правил дійшли висновку, що деякі суттєві пропозиції Асоціації «Телас» залишилися без урахування НКРЗІ, зокрема:

1) У пункті 4 рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій», визначено, що «.. рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо виключення видів діяльності у сфері телекомунікацій із таких, що підлягають ліцензуванню, але не раніше дня його офіційного опублікування».

Наведене не узгоджується з Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», згідно з пунктом 2 Перехідних Положень якого, ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

Державна регуляторна служба України
№ 5324/0/19-18 від 04.04.2018

Згідно з зазначеною нормою, а також у відповідності до офіційного роз'яснення Державної регуляторної служби, ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій вже відмінено, а отже, Правила мають набувати чинності з моменту їх опублікування, без умови відтермінування до внесення відповідних змін до Закону України «Про телекомунікації».

2) Абзацом четвертим підпункту 5 пункту 2 Розділу II Правил визначено, що оператори телекомунікацій зобов'язані здійснювати оперативно-технічне управління телекомунікаційною мережею та її технічний контроль самостійно шляхом створення власних центрів управління або на договірних засадах делегувати функції оперативно-технічного управління до Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України (далі – НЦУ). Одночасно, оператори зобов'язані **забезпечити підтвердження відповідності системи захисту інформації центрів управління встановленим вимогам у сфері захисту інформації та відповідно до порядку визначеного Кабінетом Міністрів України.**

Водночас звертаємо увагу, що Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій є підзаконним нормативно-правовим актом, який розробляється відповідно до ст.18 Закону України «Про телекомунікації» (далі – Закон) та не може розширювати вимог, які встановлені в Законі.

В свою чергу, положеннями статей 9 та 24 Закону чітко визначено вимоги до безпеки та технічної відповідності при застосуванні технічних засобів на мережах телекомунікацій, а саме:

а) Стаття 9. Охорона таємниці телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, безпека телекомунікацій.

Оператори, провайдери телекомунікацій зобов'язані вживати відповідно до законодавства технічних та організаційних заходів із захисту телекомунікаційних мереж, засобів телекомунікацій, інформації з обмеженим доступом про організацію телекомунікаційних мереж та інформації, що передається цими мережами.

б) Стаття 24. Умови застосування технічних засобів телекомунікацій.

Умовами застосування технічних засобів телекомунікацій є їх відповідність стандартам і технічним регламентам. Технічні засоби телекомунікацій повинні мати виданий у встановленому законодавством порядку документ про підтвердження відповідності вимогам нормативних документів у сфері телекомунікацій.

Отже законодавство чітко визначає, яким чином забезпечується безпека телекомунікаційних мереж та правові основи використання технічних засобів операторами телекомунікацій. У запропонованій НКРЗІ редакції Правил, на операторів телекомунікацій буде покладено зобов'язання проведення додаткових експертиз та отримання сертифікатів відповідності, які не передбачені Законом, що призведе до збільшення регуляторного та фінансового навантаження на господарську діяльність.

Таким чином, пропонуємо викласти абзац четвертий підпункту 5 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«здійснювати оперативно-технічне управління телекомунікаційною мережею та її технічний контроль самостійно шляхом створення власних

центрів управління або на договірних засадах делегувати функції оперативно-технічного управління до НЦУ.».

3) Підпунктом 6 пункту 2 Розділу II Правил визначено, що оператори телекомунікацій зобов'язані «Надавати телекомунікаційні послуги з використанням автоматизованої системи розрахунків (білінгової системи), яка має документ, що підтверджує відповідність ГСТУ 61-034:2013 «Автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги. Загальні вимоги та методи випробувань», затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.03.2013 № 159, та яка захищена від несанкціонованого доступу до неї. Зазначена вимога не розповсюджується на операторів, провайдерів які надають виключно послуги з надання доступу до мережі Інтернет споживачам.»

Враховуючи те, що надання послуг здійснюється у відповідності до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, саме облік таких послуг оператора – споживачам має здійснюватися у відповідності із галузевими стандартами. Усе інше обладнання, підключається до абонентського білінгу, використовує визначені ним данні та не є окремою Автоматизованою системою розрахунків, що підлягає сертифікації. Отже, зазначена вище вимога щодо стандартизації, потребує суттєвого уточнення щодо обов'язкової сертифікації саме абонентського білінгу за допомогою якого телекомунікаційні послуги надаються саме споживачам. З цією метою, пропонуємо викласти підпункт 6 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«6) Надавати **споживачам** телекомунікаційні послуги з використанням автоматизованої системи розрахунків (білінгової системи), яка має документ, що підтверджує відповідність ГСТУ 61-034:2013 «Автоматизовані системи розрахунків за телекомунікаційні послуги. Загальні вимоги та методи випробувань», затверджений наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 28.03.2013 № 159, та яка, **відповідно до законодавства**, захищена від несанкціонованого доступу до неї з боку третіх осіб. Зазначена вимога не розповсюджується на операторів, провайдерів **телекомунікацій** які надають виключно послуги з надання доступу до мережі Інтернет споживачам;».

4) Підпунктом 10 пункту 2 Розділу II Правил встановлено обов'язок операторів, провайдерів здійснювати початок з'єднання, термінацію або транзит трафіка, за виключенням трафіка, який надійшов з порушенням встановленого порядку маршрутизації, за умови проведення розрахунків за надані послуги. Застосовувати при розрахунках розрахункові такси, визначені на договірних засадах або згідно з рішенням НКРЗІ, відповідно до вимог законодавства.

Тобто передбачено обов'язок надавати зазначені послуги іншим операторам без укладання відповідного договору.

Водночас звертаємо увагу, що Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій є підзаконним нормативно-правовим актом, який розробляється відповідно до ст.18 Закону України «Про телекомунікації» та не може розширювати вимог, які встановлені в Законі, зокрема:

а) Відповідно до статті 57 Закону України «Про телекомунікації» технічні, організаційні та економічні умови взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, у тому числі розрахункові такси за послуги пропуску трафіка, повинні бути предметом договору між операторами телекомунікацій.

б) Регулювання тарифів може здійснюватися НКРЗІ виключно відповідно до вимог закону, а саме статті 66 Закону України «Про телекомунікації».

в) Закону України «Про телекомунікації» не містить такого терміну як «початок з'єднання».

Таким чином, пропонуємо викласти підпункт 10 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«10) Забезпечувати на замовлення споживачів з'єднання з будь-яким абонентом ТМЗК України.

Надавати послуги пропуску телефонного трафіку, за виключенням трафіка, який надійшов з порушенням встановленого порядку маршрутизації та трафіку, який не передбачений договором взаємоз'єднання, за умови проведення розрахунків за надані послуги. Застосовувати при розрахунках розрахункові такси, визначені на договірних засадах або згідно з рішенням НКРЗІ, відповідно до вимог закону;».

5) Посилаючись на діючу норму п. 3.28 Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку підпунктом 12 пункту 2 Розділу II Правил НКРЗІ встановлено, що оператор не може в односторонньому порядку розривати взаємоз'єднання з телекомунікаційною мережею іншого оператора.

Водночас слід зауважити, що при затвердженні цих Правил передбачається відміна дії відповідних Ліцензійних умов, тому вважаємо посилання НКРЗІ на згадану норму Ліцензійних умов некоректною. В той же час, норма підпункту 2 пункту 2.7 Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування визначає, що «Сторонам забороняється розривати в односторонньому порядку взаємоз'єднання, крім випадків, передбачених умовами договору про взаємоз'єднання або згідно з рішенням НКРЗІ, прийнятим відповідно до закону».

Таким чином, з метою приведення Правил у відповідність до чинних на сьогодні Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, пропонуємо викласти підпункт 12 пункту 2 Розділу II Правил у наступній редакції:

«12) Оператор не може в односторонньому порядку розривати взаємоз'єднання з телекомунікаційною мережею іншого оператора, якщо відповідне не передбачено договором або обґрунтованим рішенням НКРЗІ, прийнятим відповідно до Закону;».

б) Абзацом сьомим підпункту 1 пункту 2 Розділу IV Правил визначено, що при здійсненні діяльності з надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку (РМЗ), у разі наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України для надання послуг рухомого (мобільного)

зв'язку (далі - ліцензія) в діапазоні радіочастот до 1 ГГц оператор зобов'язаний упродовж:

одного року з дати отримання відповідної ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничних нормованих рівнів, визначених ЦОВЗ (далі – Показники якості) на території міст регіону (першого регіону) відповідно до ліцензії;

двох років з дати отримання ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості на території кожного населеного пункту регіону (першого регіону) вказаного у ліцензії та регіональних, національних і міжнародних автомобільних дорогах цього регіону.

З цього приводу слід зазначити, що перші ліцензії оператори рухомого (мобільного) зв'язку почали отримувати ще в 1997 році, а на сьогоднішній день всі оператори, що мають ліцензії на користування радіочастотним ресурсом у діапазоні 900МГц, вже виконали ліцензійні зобов'язання. Отже, у разі прийняття зазначеної норми, суб'єкти господарювання стикнуться з правовою невизначеністю, щодо необхідності чи відсутності потреби виконувати таке зобов'язання. З цієї точки зору, встановлене регулювання є непередбачуваним та порушує відповідний принцип державного регулювання.

Тому, пропонуємо викласти даний пункт у наступній редакції:

«У разі наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України (далі – РЧР), виданої після дати набрання чинності цими Правилами, для надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку (далі - ліцензія) в діапазоні радіочастот до 1 ГГц оператор зобов'язаний упродовж:

одного року з дати отримання відповідної ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничних нормованих рівнів, визначених ЦОВЗ (далі – Показники якості) на території міст регіону (першого регіону) відповідно до ліцензії;

двох років з дати отримання ліцензії забезпечити надання послуг РМЗ із дотриманням Показників якості на території населених пунктів регіону (першого регіону вказаного у ліцензії), де проживає 90% населення України, та 90% регіональних, національних і міжнародних автомобільних дорогах цього регіону.».

7) Абзацом третім підпункту 2 пункту 5 Розділу IV Правил визначено, що оператори повинні забезпечити можливість електроживлення обладнання замовників відповідно до договору.

В той же час, фізична можливість електроживлення обладнання замовників визначається не тільки договором, а, в першу чергу, саме можливістю підключити обладнання замовника до підведеного на об'єкт кабелю електроживлення та від номінальної потужності електроживлення, яка виділяється енергопостачальною компанією.

Тому пропонуємо викласти абзац третій підпункту 2 пункту 5 Розділу IV Правил у наступній редакції:

«можливість електроживлення обладнання замовників за наявності технічної можливості відповідно до договору.».

Враховуючи вищезазначене, звертаємось до Вас з проханням під час опрацювання та підготовки відповідного рішення щодо наданого на погодження проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» від 13.03.2018 № 145 спланувати та провести робочу нараду за участі профільних асоціацій та учасників ринку з метою обговорення наданих Асоціацією «Телас» пропозицій.

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю.

З повагою,

Голова Ради Української асоціації
операторів зв'язку «Телас»

Л.М. Ошерів